

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șase luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.
România și străinătate:
Pe un an 40 fr., pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULU L.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N° 23.

Vineri, 30 Ianuarie (11 Februarie.)

1887.

Din cauza S-tei sărbători de mâne țiarul nu va apăre până Sâmbătă seara.

Brașov, 29 Ianuarie 1887.

Deși de aproape douăzeci de ani încoco guvernul unguresc își dau cele mai mari silințe ca, prin totu felul de uneltiri pe cale legislativă și administrativă, să facă să amuțescă vocea naționalităților nemaghiare din Transilvania și Țara unghurescă; deși le-a succedat a despoia de fapt pe naționalități de beneficiul drepturilor constituționale, creându în toate părțile majorități artificiale maghiare și ocupându toate funcțiunile publice cu Maghiari și cu Maghiaroni; deși au făcut imposibilă orice reprezentare a intereselor acestor naționalități, închidându-le chiar și porțile parlamentului; deși Ungurii, din cari se compune azi aproape exclusiv reprezentanța țării, fie de orice partidă seu coloare, se ridică în contra naționalităților de câte ori se face amintire de ele în cameră, vrându să le deneghe îndreptățirea de a fi și de a se manifesta în țară ca individualități deosebite: totuși nu mai este azi nici un secret pentru lumea cea mare, că poporele nemaghiare, cari facu majoritatea absolută a populației statului, sunt cuprinse de-o adencă nemulțămire și sunt departe de a se împăca cu actuala stare a lucrurilor în regatul s-lui Stefan.

Omii politici din țările esterne, cari cunosc situațiunea adevărată interioară dela noi și se interesază de dezvoltarea monarhiei noastre vedu cu surprindere, că nici față cu marele pericol ce amenință monarhia noastră din afară, Ungurii nu voru să părăsescă cărarea prăpăstioasă, pe care au apucat cu politica lor de maghiarizare și că nu facu nici cea mai mică încercare de a se împăca cu naționalitățile.

Unul din țările de frunte române de peste Carpați dă expresiune acestei juste mirări dicendu: „În împrejurările actuale, când Europa este amenințată de un crâncen războiu și când în special Austro-Ungaria este amenințată d'a fi năpădită de valurile colosului dela nord, în aceste împrejurări, dicem, credeam că Maghiarii voru înțelege necesitatea unei bune înțelegeri între ei și naționalități.”

Cam totu în sensul acesta le-a vorbitu Maghiarilor întruniți în parlamentu deputatul sârbu Dimitrievici, admoniându-i frățesce ca să mulțămescă poporele nemaghiare. Răspunsul ce l'a primitu dela reprezentanții elementului domnitoru maghiaru scimă, că a fostu o „desaprobare generală.”

Acum vine și distinsul naționalist sârbu Dr. Mihail Polit și accentuează într'o broșură intitulată: „Unu cuvântu la situațiune”, necesitatea d'a se împăca naționalitățile. Elu dice la sfârșitul scrierei sale:

„Dacă raporturile rasei domnitoare maghiare cu naționalitățile n'ar fi atât de rele, criza orientală n'ar avé acea însemnătate pentru Ungaria, la care de faptu a ajunsu. Ungaria ar puté fi ferită de urmările crizei orientale dacă rassa maghiară ar avé încă în ultima oră resignațiunea de-a se împăca cu naționalitățile. Și naționalitățile voiescu integritatea Ungariei, dér o voiescu în spiritul s-lui Stefanu — nu, ca *regnum unius linguae*.”

Nu ne trebuie sfatul naționalistului Polit — esclama unu țiaru de frunte unghurescu — amu renunțatu de multu a'lă capacita și a fi capacitați de densul.

Ca dovadă că Ungurii nu se gândesc a-și schimba politica față cu naționalitățile ne servesc declarațiunea, ce a făcutu ministrul de instrucțiune Trefort cu ocaziunea felicitărilor, ce i s'au adus ălele aceste din incidentul aniversării a 70-a a ăleii născerei sale. „Statul nostru este și trebuie să fiă unu statu maghiaru”, dice

Trefort, și ori și cine scie ce însemnă acésta în gura unui ministru, care negă natura poliglotă a statului ungharu.

Cu toate aceste Ungurii dela putere sântu, că ar fi consultu să mai slăbescă puțin din cordă în raportul lor cu naționalitățile în fața pericolului, ce amenință din afară. Dér ei nu se gândesc la pace, ci numai la unu armistițiu provisoru, până ce va trece furtuna. Eată ce scrie țiarul guvernamentalu „Kolozsvar” într'unu articolu, în care înșiră diferite datorințe, ce le-ar avé Maghiarii:

„Este mai departe o datorință maghiară de-a stăru ca raporturile dintre naționalitățile locuitoare în acestu stat — *celu puțin față cu pericolul din afară, ce pe toți ne amenință deopotrivă* — să se întărească după putință. Trebuie să încurajăm certele superflue, desbinările ce slăbesc puterile, când pôte fi vorba de a sări cu întrebuințarea tuturor forțelor noastre întrunite în apărarea patriei, care ne este deopotrivă patriă tuturor.”

Ungurii din Aradu au și aflatu mijlocul de-a „întări” „după putință” raporturile lor cu Românii și Sârbii. Ei colportază p'acolo o „poesie” românescă, pe care o publicăm mai jos, ca unu productu caracteristicu al sentimentelor lor în timpul de față.

În fața pericolului ce amenință din afară „bunii Unguri” întind mâna „fraților dulci” Români și Sârbi spunându-le, că ei, Ungurii, sunt „tari și vârtoși.” Eată în puține cuvinte cuprinsul acestui apelu în versuri.

Nu înțelegem de ce Ungurii âmbă pe căi pieșise să încheie „dulce frăție” cu Românii. De ce nu le dicu: Eată vă recunoșcem drepturile vóstre și dați mâna cu noi să scăpăm de nevoi?

Dér a spusu „Kolozsvar”, că Ungurii se ne cruce câtu timpu va juca ursu prin vecini, apoi după aceea ne voru fi frați ca și până acum.

Acésta ne aduce aminte făr' de voia de vorba Țiganului, când pe unu întunerecu mare avându să trecă peste o punte cu slănină în spate dice: „Lumină, Dómne, lumină, că-ți dau și ție slănină!” După ce trecu puntea la lumina fulgerelor își rise în pumni și dice: „Ori ei lumina, ori n-ei lumina, slănină totu nu ți-oi da.”

Generalul Boulanger.

„Fonightly Review” publică asupra generalului Boulanger, actualul ministru de războiu al Franței, unu portretu din cele mai strălucite, datorit unu fostu ministru englesu, Sir Charles Dilke. Eătălu:

„Nu e o personalitate ordinară aceea a generalului Boulanger. Elu a ajunsu forțe iate la primul rând. Gambetta ilu clasa printre cei patru mai buni ofițeri din armata franceză, alu treilea, decât nu mă înșel. Elu e încă ténér, simpaticu și frumósu vorbărețu. Își dătoresce sórta d-lui Clemenceau, dér începe deja să-și eclipseze patronul, care nici odată nu a fostu forțe popularu. În generalu, lumea consideră că nu s'a condus ca unu omu de ispravă într'o circumstanță recentă, dér se recunoșce, totu în generalu, că acesta nu i-a atinsu cătuși de puțin prestigiul. De nu m'ar fi témă să se credă că exagerez, aș dice, că dela Napoleonu la apogeul puterii sale, și pôte dela La Fayette în 1830 nici unu omu nu s'a bucuratu în Franța de o popularitate comparabilă cu aceea a generalului Boulanger.

Și să ne credeți că lumea salónelor nu-i este vrăjmeșă; dér în Franța, mai puțin chiar decât în orice altă țară, salónele nu au nici o influență.

Elu este mai popularu în masa armatei decâtu principele presidentu în 1849—1850, și decâtu întelnesce puțin simpatia în cadrele superioare să scie că celalaltu era în același casu. În realitate, numele generalului Boulanger este acela pôte după alu d-lui de Lesseps, singurul adevăratu popularu în Franța. Lucru straniu,

de altminte, în același timp, pe când elu este temut de toți omii politici, nimeni nu vorbesce de elu fără unu suris; le e frică dér nu-lu iau la seriosu și, neținendu contu de prestigiul lui pe lângă chiar cititoarii lor, țiarele ilu tratéză cu plăcere de saltimbacu.

Nu se pôte tăgădui că este ceva șarlatanescu în firea lui, și nu se pôte să fie cu totulu strein reclamei care se face în jurul numelui seu. Cu toate acestea elu este unu bun ministru de războiu și este permis să credem că neobosita sa solitudine pentru soldatu este unu efectu al simțimintelor sale generose care nu se potu pune fără nedreptate pe socotela unor calcule de interesu personalu.

Dér în Germania lumea nu este liniștită asupra situațiunei ce și-a făcutu generalul Boulanger și presa germană ilu arată bucuros ca partisanu alu ideilor războinice. Mie mi se pare că acésta este o mare eróre. Tendința sa de a pune unu frâu expedițiilor așa dice coloniale imi pare dictată mai puțin de gândul ascunsu alu unei agresiuni europene decâtu de o prudentă vrednică de laudă din toate punctele de vedere. Într'unu cuvântu nu sunt din acei cari cred, că generalul Boulanger să pótă exercita o influență serioasă asupra Franței și Europei.

Unu cuvântu la situațiune.

Sub acestu titlu (*Recimu Koju*) fostul deputatu dietal sârbu Dr. Mihail Politu a datu la lumină în Neoplanta (Neusatz) o broșură politică, în care atingendu cestiunea orientală vorbesce despre raporturile interne ale Ungariei.

Crisa orientală, dice autorul, influențează asupra raporturilor interne ale Ungariei, anume asupra raportului naționalităților, contra cărora necrederea creșce seu scade, după diferitele desfășurări ale crizei orientale. Actualminte Ungurii cred că cu pozițiunea câștigată în Serbia și cu pretinsa dispozițiune antirusescă în Bulgaria au făcutu unu pasu înainte față cu Rusia în peninsula balcanică. Deșertă iluziune. Simpatiile poporelor balcanice pentru Rusia sunt neschimbate și în Sofia și în Belgradu numai se amăgesce lumea cu pretinsa dispozițiune antirusescă. Mare iluziune își facu Ungurii și cu privire la pozițiunea ce cred că a câștigat-o monarhia față cu Rusia în Bosnia și Hertegovina. Rusia nu va consimți niciodată la anexarea acestor provincii de către Austro-Ungaria, căci cestiunea sârbescă în peninsula balcanică este totodată o cestiune rusescă, cestiunea pozițiunei de mare putere a Rusiei la Bosforu.

Trecendu la Ungaria, Dr. Politu dice, că neincrederea față cu naționalitățile și anume față cu Sârbii din Ungaria din incidentul crizei orientale e cu totul nejustificată. Raportului Rusiei de mare putere, Sârbii din Ungaria nu i potú nici strica, nici folosi. Să nu li-se impute naționalităților și anume Sârbilor, că n'arú fi căutatú să se înțelgă cu rasa domnitoare. După diploma din Octomvre 1860 li s'a întinsu Maghiarilor frățesce mâna și toate s'au uitatu. Nici Croații nici Sârbii n'au voitú să trimetă deputați în dieta lui Schmerling și atunci ușor s'ar fi pututu face începutul cu federalismul slavu. Dacă Croații și Sârbii ar fi cedatú, Schmerling ar fi făcutu atunci încercarea cu alegerile directe pentru dieta Ungariei și ar fi și reușit, cel puțin în cercurile nemaghiare. Atitudinea de atunci a Croaților și Sârbilor a făcutu acésta cu neputință.

După pactul din 1867, întregul raportu alu naționalităților s'a schimbatu din temelie. Se vede în acésta unu sistem întregu. Antelul pactu cu Croația în 1868 a fostu posibilu numai printre ordine electoral octoatru. După pactul cu Croația au urmat măsurile de represalii față cu naționalitățile: cu „Matica” slovacă, cu gimnaziile slovace, cu fondul sârbescu Tökölyanu ș. a. Se puté vedé din aceea, că cestiunea naționalităților în Ungaria a devenit cestiune de putere a rasei domnitoare. Și a rămas până azi o cestiune de putere — în acésta zace caracterul periculosu alu acesteia față cu criza orientală.

Vorbindu de cestiunea bisericescă, Dr. Polit dice, că autonomia bisericei sârbesci ar fi să se acomodeze caracterului episcopal alu bisericei răsăritene. Dér toc-

mai în spiritul bisericii răsăritene este justificată participarea elementului mirean în administrarea esternală a bisericii și ierarhia sârbescă n'ar trebui să se tîmă și să împedecă această participare. Alegerea patriarhului este un drept nendios, exercitat de doi secol, al poporului sârbesc. Dér guvernul unguresc nu vrea patriarh, ci un fel de funcționar în Carloviț. Prin numirea patriarhului a devenit permanent conflictul cu congresul sârbesc.

Cu privire la raporturile de partidă ale Sârbilor, autorul ȳice, cã partida națională a fost unită apröpe 20 de ani și avea ca organ „Zastava“. Prin așa numitul program din Chichinda de acum trei ani, s'a făcut o spãrtură în această partidă. Aderenții programului din Chichinda au pus mîna și pe „Zastava“, dér numai pentru scurt timp. Programul din Chichinda a fost desaprobat, atãtu de poporul sârbesc cãtu și de guvern; de acela fiind cã oferea prea puțin, de guvern fiind cã nu voia s'auđă nicidecum despre un program al vre-unei naționalități. Actualmente nu există nici o „partidă chichindană“. Din contrã s'a nãscut între Sârbii o partidă plină de mișcare: socialdemocrații, care din parte-i a pus mîna pe „Zastava“. De altă parte vechea partidă națională sârbescă a înființat organul ei propriu „Branik“, și această partidă are și majoritatea în congresul sârbesc.

Vorbind ęrãși despre cestiunea orientală, Dr. Polit ȳice, cã cu cãtu durẽză mai mult timp criza orientală, cu atãtu mai sigur ę succesul Rusiei. Nu-i vorbã, Rusia are interese în peninsula balcanică, dér nu interesu nemijlociu d'a sdruncina existența Austro-Ungariei, pe cãnd Germania are un interesu național d'a anexa cele 10 milioane de Germani. Autorul înțelege febrila escitațiune în Ungaria în urma celor ce se petrec în peninsula balcanică. Dẽcã raportul rassei domnitore cu naționalitățile n'ar fi atãtu de rãu, criza orientală n'ar avẽ aceea însemnãtate, la care în faptã a ajuns pentru Ungaria. Acesta ar pute fi feritã de urmãrile crizei orientale, dẽcã rassa maghiarã ar avẽ încã în ultima orã resignațiunea, d'a se împãca cu naționalitățile. Naționalitățile încã vrẽu integritatea Ungariei dér o vrẽu în spiritul Sfãntului Stefan — nu ca *regnum unius linguae*.

Ungurii și Români.

„Romãnul“ de Duminecã 6 Februarie n. scrie la adresa Ungurilor un articol de fond, din care reproducem urmãtoarele:

Am ę auditu destule plãngerii, am ę inregistrat destule nedreptãți ce se fac Romãnilor de peste munți de cãtrã compatrioții lor maghiari. Din cãnd în cãnd ne-am ę ocupat cu starea lor și tot'dauna am terminat prin a ne adresa cãtrã sferile conducẽtoare maghiare ca sã punã capẽtu unei stãri de lucruri, care nu pöte sã aibã decãtu urmãri triste atãtu pentru Unguri cãtu și pentru Romãni.

Și în împrejurãrile actuale, cãnd Europa este amenințatã de un crãncenu rebelu și cãnd în special Austro-Ungaria este amenințatã d'a fi nãpãditã de valurile colosului dela nordu, în aceste împrejurãri ȳicem, credeam cã Maghiarii vor înțelege necesitatea unei bune înțelegeri între ei și naționalități.

Încãrarea Austro-Ungariei cu Rusia este foarte probabilã, și de aceea în fața unei asemenea eventualități, ori cine ar fi în dreptu a presupune, cã bãrbații de stat din Austro-Ungaria vor cãuta înainte de töte sã creeze

în lãuntru monarchiei o stare de lucruri, cari sã satisfacã legitimele dorințe ale tuturor popörelor din monarchiã.

Așa îi spune fãcãruia mințea sãnetösa. Cu töte acestea în Ungaria lucrurile se petrecu altfel. Conducẽtorii Ungariei, în loc d'a cãuta sã mai îndrepteze unele rele din trecut, continuã a brusca naționalitățile prin politica lor.

Lãsãndu la o parte diversele mãsuri administrative și sbuciumãrile continue ale societãții maghiare cu Kulturegyleturile ei, vom spune numai cã în camera ungarã, urmãnd discuțiunea asupra bugetului, nici unul dintre deputãții maghiari n'a gãsit de cuviințã sã ȳicã mãcaru o vorbã de mângãiere pentru naționalități. Ba unui deputat sârbu, care a îndrãsnit a'și rãdica glasul în favorul celor apãsați, i s'a rãspuns în nisece termeni, care ori-ce, numai mulțãmire nu pot produce în rãndurile naționalităților.

Urmãndu o asemenea politicã, se nu credã Maghiarii cã vor isbuti sã întãrẽscã bazele monarchiei austro-ungare, și chiar bazele existenței lor naționale. Ceea ce voiesc ei, maghiarizarea, este un vis, care le consumã puterile în lãuntru și îi face slabi în afarã.

„Romãnul“ încheiã arãtãndu rãul ce rezultã din faptul, cã puținii deputãți romãni naționali, cãți au pãtruns în dietã, n'au arãtat cu ocaziunea desbaterei generale asupra bugetului starea miserabilã în care se gãsesc Romãni din regatul Ungariei, cerẽdu îndreptare. Nu era de așteptat un vot favorabil din partea Ungurilor, dér s'ar fi obținut un rezultat moralu: s'ar fi mai auditu din nou, cã Romãni sunt foarte nemulțãmii de purtarea Ungurilor.

SCRIRILE ȳILEI.

Cererea Kulturegyleturii ardeleanu d'a i se incuviințã scutirea de portu pentru corespondența sa, ministrul comunicațiunei Baross sã o fi respinsu, precum se ȳice, pe temeiul cã promovarea intereselor „culturale“ nu ține de resortul sãu și nu se pöte lipsi de venitul portului postal. — Nãșipu în ochii lumii. De altminterea ministrul prin acestã dã a se nțelege, cã nu interese culturale urmãresc Kulturegyletul.

„Amerikai Nemzetör“ scrie: „Agitatorii naționali nici în America nu suat rari. Unu anumit Alexandru Cozubu cantoru gr. or. din Miklosfalva (com Șaroșu) emigrãnd în Steelton, continuã și aci cu agitãrile. Corubu a sosit din Ungaria la Steelton în 1 Dec. a. tr., și cu töte cã posedã pe deplin limba maghiarã, se delarã cã amic ę infocat (vad) alu panslavoru și alu Muscaliloru, pe compatrioții nostri tot de aici îi așitã în contra patriei și națiunei maghiare, preamãrind și lãudãnd pe ȳarul tuturor Rușilor.“ A rãmasu acum sã se mai dovedescã, dẽcã „patrioții“ cari trecu pe cealaltã lume dau peste „agitatori“ și „dușmani“ ai lor. Mare focu pe „patriotulu“ din America, cã dascãlulu Cozubu ori Corubu nu se mãrturisesc de Unguru! Ce s'ei faci dẽcã astfel e firea Romãnilor, pe care Dumneđu sã i-o ținã!

Sãmbãtu sãra, sãptãmãna trecutã, s'a dat în sala hotelului Nr. 1 *balulu reuniunii femeilor romano-catolice*. Balulu a fost bine cercetat. Dintre oficiali au luat parte unu numeru mãrișoru. Toaletele damelor s'au distinsu prin eleganța lor. S'a jucat foarte mult, mai

alesu damele nici timpu de repausu n'aveau, deöce erau mai puțin numeröse decãtu dãnșitorii. Peste totu balulu a avut frumösã reușitã.

O foia ungarescã spune, cã în apropiare de *Nudeșu* gendarmeria a pus mãna pe unu fugaru militaru din Moldova, anume Gavrilã Maltei, care petrecu aci în diferite locuri ale țerii încã dela izbucnirea rãboiului din 1877/78.

Totu Sãmbãtu sãra, doi hoși, dintre cari unul se numesc Birfed, din Cernat, în virstã de 20 ani, au pãtrunsu în cancelaria notarului publicu d. Petru Nemeșu, fãrã sã pöta fura ceva, deöce banii și alte hãrtii de valöre erau pãstrați în casa de feru și hoșilor le lipsu instrumentele de spargere. Sosindu tocmai atunci notarulu acasã, unul din hoși isbuti sã fugã, ę celãlaltu ascundẽdu-se într'o camerã, fü gãsitu și cu ajutorulu unui poliștu fü scosu și dusu la rãcöre.

O petrecere se va arãgia Sãmbãtu în 31 Ianuarie (12 Februarie) 1887 în sala Redutei în folosul copiilor sãraci din *Brașovulu-vechiu*. Biletele de intrare 50 cr. de persöna. Inceputulu la 7^{1/2} öre precisu. *Comitetulu arãngiatoru*. NB. Ofertele mãrinimöse se voru primi cu mulțãmitã și se voru chita pe cale ȳaristicã. Programa: 1. *Audiți acolo*, coru mixtu, executat de tinerimea adultã. 2) *Șoldanul Vitezulu*, monologu de V. Alexandru, executat de d. I. Drãgãnescu. 3) *Rugãciunea Romãnilor*, coru mixtu, executat de tinerimea adultã. 4) *Pövestea unei pãșãruici*, poesie de V. Alexandru, declamatã de dou școlãrițe. 5) *Porumbița*, solo, executat de d-ra Paraschiva Chivãru. 6) *Oprisanulu*, poesie de V. Alexandru, declamatã de elevulu Ioanu Axente. 7) *Frunzulitã*, coru mixtu. 8) *Bãlcescu murindü*, solo, poesie de V. Alexandru, executat de d-lu Dumitru Haller. 9) *Josu în vale la isvoru*, cãntec popularu, coru mixtu. Dupã producțiune urmẽzã danțu, începẽdu-se cu cãluserul și bãtuta. — Sperãm cã publiculu romãnu va contribui dupã puteri la ajungerea unui scopu atãtu de umanitaru.

Marți în 22 Februarie n. *Casina germanã* din locu va da unu balu în sala redutei din cetate.

O femeiu mai în etate se primește, în condițiuni foarte bune, ca *conducẽtoare a menajului* la o moșã din *Romãnia*. Doritöarele de a ocupa acestu locu sã cerã adresa dela administrațiunea foiei nöstre, rãmãnẽdu sã se punã singure în corespondența cu proprietarul moșiei.

„Liberalulu“ din Iași scrie urmãtoarele: „La 4 Decembru, anul espiratü, tãnãra *Maria Teodorescu*, supusã romãnã, cãlãrețã de circ din trupa equestrã a lui Cavini, s'a sinucisü, se crede cã din cauza gelosiei. Unu d. Lazio, cãlãrețu de circ, acum la Nizza, pretinde a fi singurul moștenitoru asupra efectelor rãmase dela nenorocita. Poliția localã, în urma intervenței legațiunei romãne din Roma, cercetã spre a afla pãrinții sãu rudele mai de apröpe ale nenorocitei artiste.“

Oprirea cãrții „Rotacismulu la Moși și Istrieni.“

„Ellenzék“ dela 8 Februarie a. c. vorbindu despre confiscarea broșurei de mai susu la vama Predealu face urmãtoarele observãri la cele ȳise de noi:

FOILETONU.

Vięta municipalã în Dacia.

(Conferința d-lui Gr. Tocilescu ținutã la Atheneulu din Bucuresci.)

De dou dẽci de ani încöce s'au introdusu reforme în studiulu arheologiei clasice. Înainte se studia numai Roma și Atena și încölo nimicü. Pentru ca sã cunösem istoria imperiului romanu, trebuie, pe lângã studiulu Romei, sã facem și pe alu celorlalte pãrți, adẽcã alu provinciilor.

Înainte istoria romanã dẽda importanțã numai regalității romane și republicei. Partea privitöre la imperiu era lãsãtã d'oparte sãu se studia foarte pe scurtu, înșãrãndu-se împãrãții cu câteva fapte. Acestã provenia din pricina isvörelor istorice, cãci puținii istorici ai epöei imperiale erau biografi simpli, lãsãndu-ne anecdote, intrige, crime, orgii d'ale cesariloru, ear nu lucruri din cari sã putem trage unu învățãmentu. Cãnd erau nevoii sã spunã ceva neplãcutu cesariloru, ilu fa sificau. Nici unul nu se ocupa de provinci, decãtu accidentalu și foarte superficialu.

Istoricii vechi nu țineau socötälã și cugetau foarte puțin la administrațiã, la credințele poporului, la organizarea militarescã, la amcruntele vieții sociale. Ași istoria trebuie sã se scriã altfel. Istoria Romei e istoria Europei și Momsen a asemãnatu lumea romanã cu unu copacu mare rosu de timpu, ce stã sã cadã din ce în ce, dér împrejurulu cãruia crescü o sumã de vãstare tinere.

Reforma care s'a facutu în istoriã se datörescã inscripțiiloru, fiindu cã Romanii ori pe unde au trecut au scrisu ceva pe pietre, fiã de înmormẽntare, fiã votive, töte acestea nu erau lungșiri, ci scrise din întẽmplare; deci au pentru noi mai interesu.

Cãnd cetim starea socialã a Romei dela sfirșitul republicei, socötim cã ea avea sã cadã îndatã; dér trãi încã vreme destulã, cãci erau acele vãstare cari îi dau vięta. Deci în aceste vãstare e unu interesu mare, cãci în ele e resumãtã cultura greco-romanã, cãci în ce privescü rãsböitele ele suntü neinsemnate pe vremea imperiului, nelãcẽndu-se nici unul decãtu pentru apãrerea sãu întãrirea hotareloru, ę nu de cucerire.

Istoria întrẽgã a imperiului romanu se resumã în trei cestiuni: apãrerea fruntariilor la Rinu, la Dunãre, și la Eufrat.

Pe noi ne interesẽzã apãrerea Dunãrii, ȳice conferențiarulu. Face în scurtu istoria Daciloru și a cuceririi romane de aici.

Acum 2000 de ani, unu poporu neastẽmpãratu locuia țerile nöstre și mai alesu Transilvania. Acesta atacã cetãțile grece de pe marginea Mării Negre și Caesar vrea sã facã o expedițiã în Iliria și la Dunãre, dér e omoritü. Augustu vrea și elü, dér împrejurãri deosebite ilu împedecau. În luptele dintre Antoniu și Octavianu se amestecã și populațiunile de la Dunãre și mai alesu regele Cotizo. Tãria acestoru popöre vine de acolo cã, dupã sistema lui Augustu de a face și mercenari, fiindu dispusi la militãriã, din ei își recrutau Romanii soldãți,

cari învățau limba, obiceiurile și mai pre susu tactica militarã a Romaniloru. Dupã luptele civile, Octavianu bate pe Traci, și Moesia e supusã; ę nu e transformatã în provincie, ci lãsãtã cu prinți feudali.

Starea lucrurilor de aci devine îngrijitöre și Vespasianu aduce legiuni din Spania și Italia ca sã apere provincia. Domițianu este silitu sã încheie unu tractatü rușinosu.

Traianu, venindu pe tronü, sfirșește cu poporul dacu. Elü a vrutu sã formeze aci o singurã coloniã, cum nu s'a facutu nicãiri, cãci acestã era limita cea mai espusã tuturor invasiuniloru și trebuia unu zidu puternicu.

Provincia Dacia coprindea Transilvania, Bãnatulu și din țera romãnescã Oltenia. Numai acestea au fost colonisate, numai în acestea s'au gãsit indicii. În Muntenia avem rãmãșițe la Pietroasa, la Cãmpu-lungu, în județul Ialomița, unde e unu altarü alu unei ale de sãgetãtorii siriene. Lângã Galați se gãsesc urmele unei cetãți, care e anteriorã ocupãrii romane și depindea de autoritatea guvernatorulu Moesiei inferioare.

Dintre töte cetãțile ce se aflau în Dacia colonisatã, cea mai însemnatã era *Ulpia-Traianu*.

Ajungem la studiulu vieții municipale. Sarmisegetuza, fiindu capitalã, era și reședința gu-

„Nu'nțelegem cu ce obraz se mai gerază în carnații șovinisti unguri ca omeni liberali când împedecă până și mișcarea noastră literară” — ȳice „Gazeta” în numărul său mai nou. Motivul la această espectorare i-a dat împrejurarea, că la Predeal a fost oprit și confiscat un pachet de cărți ce s'a espedit din București la Bucium. În pachet se aflau 70 exemplare din opul lui Teofil Frăncu, intitulat „Rotacismul la Moși și Istrieni”, ce erau adresate învățătorului Candrea. Adevărat este, că opul d-lui Teofil Frăncu, care a studiat în Clușiu la gimnasiul romano-catolic, posedă merit literar, pentru că pertractând asupra modului de pronunțare a poporului muntean d. Frăncu dă cu soțotela, că pronunțarea acestui popor ar fi una și aceeași cu pronunțarea Românilor istriani; adevărat este și aceea, că materialul pentru lucrarea acelu op i l'a procurat învățătorul gr. or. din Bucium, Candrea, și astfel cu tot dreptul a putut aștepta să capete un astfel de pachet de exemplare din cea ediție; întru aceea trebuie să mai recunoșcem, că în carte se cuprinde și altceva, mai cu seamă reinprospetează evenimentele istorice și încă față cu Maghiarii c'unu ton plin de ură, încât peste tot nu pōte cea carte să fiă potrivită pentru susținerea amicabilelor relații dintre Românii și Maghiarii dela Munți. O voce ca această nimenea n'ar putea-o suferi în România. O astfel de mișcare literară, care culminează în aceea, ca să suscităm ură în inter-nul patriei, între poporele sorori, este o mișcare literară ce gravitează în afară. Opul d-lui Frăncu la totu cazul ar fi scump, decă cu intenție nu ar fi adaus astfel de lucruri accidentale și stricacioase, cum este de exemplu și descrierea castelului din Fărcădin. Astfel de apucături nu ajută la înaintarea culturii nici unui ram de literatură, de aceea nici o nedreptate nu i s'a făcut d-lui Teofil Frăncu când i s'a oprit la granița acelu op. Foiletonul „Românului” și așa a comunicat opul acesta în bogat cuprins.

„Peste totu dicendū o parte din frații romani nu pōte înțelege greua problemă a statului maghiar, care consistă și în aceea, ca să se păzescă liniștea internă a poporelor față cu ori ce agitații străine. Durere, că pe partea acestei agitații stau tocmai omenii pressei. Din punctul de vedere al sigurității publice, din punctul de vedere al păcii comune nu ne este totu atât de cele ce se scriu în orașul București. Noi aici avem dreptul să susținem pacea față cu curentele contrare nouă ce se manifestă între străini. Despre opuri științifice nu pōte fi vorba, der noi grăim despre astfel de opuri, cari singur numai pentru aceea se scriu, ca să agiteze un popor contra celuilalt popor; decă protestăm contra acestora nu pōte să ni-o ia în nume de rău nici „Gazeta” și nici altcineva.”

Cartea din chestiune nu cuprinde decât date istorice și limbice de valoare științifică. Parte mare din acestea s'au publicat și în foile române de aici. D-l Frăncu, suntem siguri, nu s'a gândit să aște pe Munteni în contra Ungurilor. La lucrul acesta se pricep mult mai bine fișpanii și solgăbirii unguri din țera. Această trebuie să o știe d. Frăncu destul de bine, cu atât mai vortos că a învățat câțiva ani și la o școlă ungerescă. Singura intenție a d-lui Frăncu a fost de a spune adevărul despre raporturile din trecut între Unguri și Români. Decă toate datele istorice despre aceste raporturi pledeză în contra Ungurilor, dând pe față perfidia cu care s'au purtat ei față cu Români, atunci cine e de vină? — La Unguri se

vernatorului, locotenent al împăratului, căci Dacia era o provincie d'a împăratului, nu d'a senatului. Dacia a fost anteu de rang pretorial și pe urmă a fost ridicată la rangul consular.

În est oraș se țineau dișele *Concilia*. Erau nișce adunări, nișce diete provinciale, nu o cameră electivă; era o instituție politico-religioasă. August voise să și instituie un cult al său și dădea voia poporelor să se închine la orice de, der odată pe an, la 1 August, să se trimetă delegați din fie-care oraș la capitală, — în Dacia la Sarmisegetusa și, după ce se oficia serviciul divin de către sacerdotul celor 3 Dacii, guvernatorul se făcea că intră pe delegați de interesele lor. Aceste erau *Concilia*. Făceau adrese de mulțămire către guvernator, trimeteau la Roma ca să felicite pe împărat pentru cutare său cutare lucru. Erau cât se pōte de servile; niciodată nu arătau și nemulțămire lor. Cu toate astea guvernatorii se țineau de misiunea, că oile trebuiesc tunse, der nu jupuite, și odată unu procurator a făcut anul de 14 luni și lua imposite pentru atâtea, pe când la Roma trimetea pe 12 luni. Când împăratul a aflat, i-a luat banii, der i-a pus în tesaurul său propriu. O singură dată se găsește scris pe o piatră din Galia, că a făcut opoziție.

(Va urma).

vede că istoria este numai atunci o știință, când se falsifică faptele istorice în favoarea lor. Noi însă șocim, că problema științei istorice este de a scote la lumină adevărul. „Ellenzék” luând în apărare măsura despotică a confiscării cărții d-lui Frăncu întră în categoria șovinistilor, cari persecută literatura noastră.

Îl întrebăm der încă odată: cu ce obraz se mai gerază șovinisti unguri ca liberali?

Fortificarea Budapestei.

Unele diere din Pesta au adus scrii forte amărute despre o apropiată întărire a Budapestei cu fortificații pasagere și confirmă aceste scrii prin aceea, că după cum spune toia ordinațiilor armatei s'au atașat direcției genului din Budapesta patru căpitan de geniu. Foile oficiale asigură, ca și cum aru desminți acele scrii, că despre unu plan de fortificare nu se știe nimic în cercurile guvernului ungeresc, nici la comanda de corp de acolo, și apoi nu se pōt lua astfel de hotăriri, nici să se pună în executare, fără a fi incunoscute aceste două locuri. Că s'au atașat patru căpitan de geniu la direcția de geniu din Pesta, ȳice „P. Lloyd”, pentru ale cărei lucrări erau de ajuns doi oficeri de acestu grad, e adevărat, și ușor se pōte explica lucrul. În față seriosei situații și a necesității ce s'ar pōte ivi, d'a se mai lua și alte măsuri militare, este datoria administrației de război, a pune să se studieze cu deamăruntul toate raporturile terenului și altele la timp până ce e încă liniște, ca să nu fiă surprinsă de vre-o schimbare neprevădută și să nu fiă silită a improviza în ultimul momentu deciziuni pre grăbite, ei să fiă pregătită pentru toate eventualitățile. Tote aceste măsuri dovedesc posibilitatea unui pericul, der nu se crede că e apropiat.

O altă foia comunică, că e vorba d'a se transforma Budapesta într'o tabără întărită.

Din ȴera Oltului, 31 Ianuarie 1887.

Stim. D-le Redactor. Astăzi, 31 Ianuarie, s'a senvirșit în comuna Scoreiu a doua alegere de membrii în comitetul comitatens alu țerei Oltului.

Încă înainte de a sosi ziua alegerii s'a declarat „conducătorul” Scorenilor — ca să-i ȳic așa — Iacob Knepler, că el pōte da dovezi despre aceea, că locuitorii din Scoreiu trebuie să asculte de el. Firesce, nu prin fapte generose ori de binefacere și-a câștigat jupănul Knepler ascultare la locuitorii din sat, ci, că Evreu, își are și el ca toți Evreii apucăturile sale, pe cari, fiindu vorba tocmai de alegere, știa că-și va afla destul teren pentru a și-le desvolta după plac, fără a se teme de controlul legii, căci prin numele de Evreu și lui i se cuvenea parte din privilegiul „patriotismului”, care de multe ori și pe mulți inși îi scutesce astăzi de asprimea legii.

Mijlocul la care a recurs jupănul Knepler pentru corumperea poporului a fost rachiul. În ziua premergătoare alegerii, Duminecă, 30 Ianuarie, alegătorii din Scoreiu se allau în corpore la casa acestui Jidan, din a căruia dărnicie ospătându-se, auțai din când în când: trăescă Ruz Karoly!

În ziua de alegere apăr și alu doilea „conducător”, d. Nicolau Budacu, împreună cu fiul său, d-l învățator Ion Budacu. Acestu din urmă a desvoltat un zel neobosit în calitate sa de corțeș, biletele cu alte nume le aduna și le rupea, er în locul lor da alte bilete cu numele lui Nicolau Budacu, Ruz Karoly și Boer Oliver. Se înțelege că cu aceste bilete a consimțit și d-lu președinte Bardas Demeter, fiindcă își cunoscea omenii săi. Invingerea veți-bine a fostu mai vortos pe partea lor; Nicolau Budacu și Ruz Karoly au fostu aleși ca membrii în comitetul comitatens, și câtu pe aci era să eș și Boer, care nici n'a avut dreptul de alegere în vre-unu cerc electoral, der ca prin minune, pe lângă toate apucăturile corumpătoare în locul alu treilea a fostu ales d-lu Iosif Strea, despre care putem și noi ȳice că e Român adevărat.

În locul acesta îmi aduc aminte de-o sentință exprimată în memorandumul clubului național din Sibiu, prin care se susține, că n'au fostu niciodată timpuri, când streinii să ne fi putut coplesi și subjugă fără de ajutorul Românilor. Și intru adevăr servilișmul și interesele particulare la mulți conducători romani le întunecă mîntea și nu-i lasă a-și mai aduce aminte de povata mântuitoare a strălucitoru bărbai, cari și-au pus viața pentru noi, cum a fostu Șincai, Lazaru, Maioru etc. Der să revin la obiect.

La prima alegere de membri în comitetul comitatens alu ȴerei Oltului, ce s'a întemplat în toamna anului trecut totu în Scoreiu, au reușit Românii a alege din partea lor trei reprezentanți sdraveni, adică pe d. Strea și preoții Monea și Isaie. Aceșta abunșema nu le va fi convenit Maghiarilor și de aceea i-a fostu forte ușor d-lui Iosif de Albert ca prin unu protest alu său să anuleze alegerea, măcarcă unicul motiv ce l'a putut aduce a fostu împrejurarea, că unele comune au fostu incunoscute prea târziu despre ziua alegerii.

Acum însă s'a înaintat alu protest la oficiul viceșpanesc din Făgăraș, și respective la comisiunea verificătoare, cu alte două puncte mult mai ponderose, și anume: a) că s'au făcut cele mai mari corupțiuni publice cu beături spirituoase și b) că s'au băgat la urnă vre-o 11 bilete cu numele unor alegători, cari nici n'au fostu

în acea și prin Scorei. Aceste puncte se pōt dovedi prin ȳeci de martori. Suntem acum forte doritori de a vedea rezultatul protestului; să vedem, decă întru adevăr se va anula alegerea și decă se va strămota locul alegerii din Scoreiu în Porumbacul inferior, er eventualu, decă s'ar admite a treia alegere vrem să șcim, ore și acesta totu de susu dișul președinte va fi condusă? — În fine trebuie să exprimăm laudă și mulțămire membrilor din ambele comune Porumbace și din comuna Colun, er din partea celor dela școlă grănițesci fiă-mi permisă a spune că așteptu mai multu.

Unu alegătoru.

De sub Găina, 6 Febr. n. 1887.

Domnule Redactor! În Arad este colportată și afișată următoarea poezie românească din sorginte ungerescă, căci numai astfel de isvor pōte avea un asemenea rar specimen de literatură poetică:

Să auțim!

Măi Române, frate dulce,
Dorile ivescu-se,
Am durmitu deja 'n tăcere,
Sărb, Români școlai-vē!
În vecini, veți, arde casa.
Bulgaria s'a 'ngropatū,
Mortă i a ei libertate,
Domnul ei s'a detronatū.

Susū cu furci și susū cu apă,
Casa noastră s'o pățimū!
Nu e timp de trăgănare,
Nu! căci trăgănendū perimū!

Aid' Sărbule frate dulce,
Dă și tu mâna cu noi,
Multu așteptă bunii Unguri
După noi și după voi.

D'avem brânci și d'avem voia,
Prea tarī suntem noi trei inși,
S'ajutăm der Bulgariiei,
Atunci dobândim patru inși.

Nu lăsăm să vină Muscalu
Căci el ni-ar aduce sbiciu,
Și ni-ar lua libertatea,
Și am fi toți nefericiți.

Dăm mâna cu frații Unguri,
Ungurii-sū tarī și vortosi,
S'apărăm pre Impăratul*)
Și țera, să fim voioși.

Impăratul, țera-sū tare,
Intruniți sunți ca și ferul.
Aidem lorī într' apărare
Pre fricoși nu-i răbdă ceriul.

Să trăiesc Impăratul,
Să trăiesc și țera,
Să trăiesc libertatea,
Dumneșu ni a ajuta!

Așa de poetice sunt patriții împinteați dela Arad, uti figura docet.

SCRİ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a Gaz. Trans.)

STRASSBURG, 10 Februarie. — La banchetul datu în onoarea comisiunei țerii, guvernatoru Hohenlohe declară, că situația Europei e serioasă, deși nu e iminentu nici un război. Spiritele numai atunci e de sperat că se vor liniști, când dispoziția generală a spiritelor din Franța va recunoșce situația creată prin tractatul dela Frankfurt. Der și Alsația-Lotaringia trebuie să recunoșcă deplinu efectul tractatului, căci numai atunci pōte spera să fiă pusă pe picioru egalū cu celelalte state germane.

LONDRA, 10 Februarie. — În cercul Saint-Georges fū ales cancelarul tesaurului Goshen cu 5702 voturi membru alu parlamentului.

DIVERSE.

Necrologu. — Silvia, măr. Dr. Plopu, Ioan, Lucreția, Liviu și Corneliu ca fi și fiice; Dr. Georgiu Plopu, ca ginere; Michail, Vasa, Petru, Ștefan, Iulia și Elena, ca frați și surori; Constantin Ionișiasiu, ca socru; în fine nenumărați consăngeni, afini și amici — cu inima plină de dorere aduc la cunoștință mōrtea grabnică a neitatalu lor părinte, respective frate, ginere, consăngenu, afinu și amic: *Demetriu Iamașdanu*, proprietar în Curticiu, care după suferințe scurte de abia câteva zile, a repausat în 31/19 Ianuarie a. c. Imormentarea multu regretatului defunctu s'a oficiat după ritul gr. or. român în Curticiu în 2 Febr. (21 Ianuarie) a. c. la 9 ore d. a.

Fiă-i țerina ușoră!

Rectificare. În Nr. de erī alu foiei noastre, la corespondența din Mezzowo, șirul 11 dela începutu, în loc de: elemente cu totul destinate, să se cetescă: elemente cu totul distincte

*) Ungurii când se adresează cu buna cătră țeranii noștri le vorbesc de „impărat”, pentru că țeranii noștri nu știu ce e rege, ci numai de un împăratu știu. — Red.

Editor: Iacob Mureșianu.
Redactor responsabil Dr. Aurel Mureșianu

Cursul la bursa de Viena		Bursa de Bucuresci.		Cursulu pieței Braşov	
din 9 Februarie st. n. 1887.		Cota oficială dela 27 Ianuarie st. v. 1887.		din 9 Februarie st. n. 1887.	
Rentă de aur 5%	96 35	Bonuri croato-slavone	104.50	Bancnote românesce	Cump. 8.46 Vënd. 8.48
Rentă de hârtă 5%	87 10	Despăgubire p. dijma de vin ung.	—	Argint românesc	8.42 . 8.44
Imprumutul căilor ferate ungare	146.—	Imprumutul cu premiu ung.	116.50	Napoleon-d'ori	10.07 . 10.10
Amortizarea datoriei căilor ferate de ostiu ung. (1-ma emisiune)	96.—	Losurile pentru regulara Tisei și Segedinului	119 75	Lire turcesce	11.45 . 11.48
Amortizarea datoriei căilor ferate de ostiu ung. (2-a emisiune)	104.—	Renta de hârtă austriacă	78 05	Imperiali	10.45 . 10.48
Amortizarea datoriei căilor ferate de ostiu ung. (3-a emisiune)	115 50	Renta de arg. austr.	80 05	Galbeni	5 97 . 6.02
Bonuri rurale ungare	104.—	Renta de aur austr.	106 90	Scrisurile fonc. »Albina»	101.— . 102.—
Bonuri cu cl. de sortare	104.—	Losurile din 1860	131.25	Ruble Rusesce	116.— . 117.—
Bonuri rurale Banat-Ti-amiș	104.—	Acțiunile băncii austro-ungare	850 —	Discontul	7—10% pe an.
Bonuri cu cl. de sortare	104.—	Act. băncii de credit ung.	270.50		
Bonuri rurale transilvane	104.—	Act. băncii de credit austr.	297.60		
		Argintul — Galbini	—		
		impărătesc	6.02		
		Napoleon-d'ori	10.11		
		Mărci 100 imp. germ.	62 89		
		Londra 10 Livres sterlinge	128 10		
		Renta română (5%)	91—		
		Renta rom. amort. (5%)	92 1/2		
		» convert. (6%)	85 1/2		
		Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	35—		
		Credit fonc. rural (7%)	100—		
		» » » (5%)	85—		
		» » » (6%)	98—		
		» » » (7%)	91—		
		» » » (8%)	81—		
		Banca națională a României 500 Lei	—		
		Ac. de asig. Dacia-Rom.	—		
		» » » Națională	—		
		Aur contra bilete de banca	18.25		
		Bancnote austriace contra aur.	2.02—		

FARMACIA

I. PSERHOFER,

Viena, Singerstrasse Nr. 15

la „goldenen Reichsapfel“

Pilule pentru curățirea sângelui, mai înainte numite „Pilule universale”, merită cu totu dreptul numirea din urmă, de ore ce în faptă nu există aproape nici o boală, la care nu ar fi probată în mii de cazuri efectul lor miraculos. În casurile cele mai cerbicioase, la cari multe alte medicamente s'au întrebuintat în zadar, s'a dobândit cu aceste pilule de ne-nănumerate ori și după un scurtă timp deplină însănătoșare. 1 cutiură cu 15 pilule 21 cr., 1 sulă cu 6 cutiure 1 fl. 5 cr., la trimeri nefrancate cu rambursă 1 fl. 10 cr.

Trimițându-se prețul înainte costă cu espedarea francată 1 sulă cu pilule 1 fl. 25 cr., 2 suluri 2 fl. 30 cr., 3 suluri 3 fl. 40 cr., 4 suluri 4 fl. 40 cr., 5 suluri 5 fl. 20 cr., 10 suluri 9 fl. 20 cr. (Mai puțin de un sulă nu se poate trimite).

Au încursu o mulțime de scrisori, prin cari consumatorii acestor pilule mulțimesc pentru redobândirea sănătății lor după cele mai diferite și grele boale. Ori-cine a făcutu odată încercare, recomandă acestu medicamentu mai departe.

Reproducem aci câteva dintre multele scrisori de mulțamită.

Leongang, 15 Mai.

Prea onorate Domnule! Pilulele D-v. producă adevărată minune, ele nu sânt ca alte așa de multe medicamente recomandate, ci ele ajută într adevărat aproape la toate boale. Din pilulele, ce-am fostu comandat la Paști, am împărțit cele mai multe la amici și cunoscuți și au folosit la toți, chiar și persoane de o etate mai mare și cu diferite boale și defecte au dobândit prin ele, deși nu perfectă sănătate, dar totu și îmbunătățire însemnată, și voescu a urma cu întrebuintarea lor. Te rog dar a-mi mai trimite încă 5 suluri. Din parte-mi și dela toți, cari am avut deja norocirea prin pilulele D-v. ne redobândi sănătatea cea mai cordială mulțamită.

Martin Dentinger.

Bega Szt-György 16 Februarie 1887.

Onorate Domnule! Nu Vă potu exprima în destul cordială mea mulțamită pentru pilulele D-v. de ore-ce pre lângă ajutorul lui D-deu, consora mea care de-a ani îndelungași au suferit de miserie, s'a vindecat prin pilulele D-v., și cu toate că și acum rebue din când în când să întrebuinteze din elu, totu sănătatea ei s'au îmbunătățit într adevărat, în cătu

pote să-și vâdă de toate ocupațiunile ei cu vioacine juvenală. Acestă a mea mulțamită Vă rog a o întrebuinta spre binele tuturor celor cari suferă și Vă rog totodată, ca să-mi trimiteți din nou 2 suluri pilule și 2 bucăți săpun chinezesc. — Cu deosebită stima supasă

Alois Novak primă-grădinar.

Stimate Domnule! Presupunându, că toate medicamentele D-tale voru fi așa de bune, ca renumităt balsamă contra degerăturilor, care în familia mea a făcutu un sfârșit grăbnic la mai multe unsfături de degerătură, în am de-a pe lângă totă neîncrederea mea în așa numitele mijloce universale de leuire, a lua refugiu la pilulele curățitoare de sânge ale D-tale, ca prin ajutorul acestor mici globulele să bombardez la emorhoidele, de cari suferă de ani îndelungași. Nu osteră de loc a Vă mărturisit acum, că suferința mea învechită după o întrebuintare de 4 săptămâni a încetat cu totul, și că recomandă aceste pilule în cercul cunoscuților mele cu cel mai mare zel. Nu am nimeni în contra și dacă voi face întrebuintare în public de aceste ale mele șire, însă fără de subsemnarea mea.

Viena, 20 Februarie 1881.

Cu înaltă stimă C. v. T.

Balsam contra degerăturii de I. Pserehofer, de mulți ani recunoscutu ca cel mai sigur remediu contra suferințelor de degerătură de totu felul, precum și spre vindecarea ranelor învechite etc. 1 borcănel 40 cr.

Balsam contra gușilor, remediu de încredere spre leuirea umflăturilor la gât. 1 flacon 40 cr.

Essența de viață, (Picături de Praga) contra stomacului stricat, a mistuirei rele și greutateilor de totu felul, un remediu de casă escelent. 1 flacon 20 cr.

Sucul Spitzwegerich, medicamentu de casă în genere cunoscut și escelent contra catarului, răgușelei și a tusei etc. 1 sticlă 50 cr.

Alifă americană contra reumatismului, cel mai bun medicamentu la toate suferințele reumatice, junghiuri, ischias (bola de tremur), junghiu la urechi etc. 1 fl. 20 cr.

Lichior din burueni de Alpi dela W. O. Bernhard. 1 buteliă 2 fl. 60 cr., 1/2 buteliă 1 fl. 40 cr.

Esență pentru ochi de Romershausen, 1 buteliă 2 fl. 50 cr. 1/2 buteliă 1 fl. 50 cr.

Pomadă de Tanochinin de I. Pserehofer, de un șir de ani recunoscută de medicii ca cea mai bună dintre toate remediile pentru creșterea părului. Un borcan elegantu ajustat 2 fl.

Plastru universal de prof. Steudel, la rane din lovitură și inpusă, la totu felul de bube rele și la umflături învechite, ce se sparg periodic la picioare, la deget, la rânile și aprinderile de țite și la multe alte suferințe de acestu soi, s'a probat de multe ori. 1 borcan 50 cr.

Sare universală de curățenie de A. W. Bulrich. Un remediu de casă escelent contra tuturor urmărilor digestiunei stricate precum: durere de cap, ametelă, cărcei la stomach, acreală în gât, suferințe haemoroidale, constipațiune etc. 1 pachet 1 fl.

Franzbrantwein 1 buteliă 60 cr.

Prăf contra asudării picioarelor, 1 Cutiă 50 cr.

Turnătoriă și fabrică de mașini a lui Schlick

Societate pe acții în Budapesta.

Biuroul central: IV. Weitznerring 57 — Despărțământul pentru mașini agricole VI. Aeussere Weitznerstr 1696—1699.

recomandă Garnituri de treierat cu vaporu, de încălțit cu cărbuni, cu lemne și cu paie. Garnituri de treierat cu vârtej (Göppel.) Sistem cu pene (Stiften-System), cu seu fără aparat pentru umplut în sac și pentru curățit. Mori pentru curățitul cerealelor (System Backer & Vidats) mai departe patentele pluguri Schlick cu 2 și cu 3 feare recunoscute de escelente. — Prețul dela fl. 58 în sus. — Pluguri-Rayol, patent. Schlick cu aparat pentru ridicat afară. Pluguri-Rayol de sine conducătoare (după Sack). Pluguri originale Schlick și Vidats cu 1 fier.

Cea mai nouă mașină patentată de sămănat în brazdă.

Mai departe se află gata: Mori de macinat, cu una și cu două pietre, mori pentru porumb „Little Giant”, batoze de porumb, mașini pentru preparare de nutreț. Teacuri pentru uleiuri ș. a. m. în stabilimentul fabricii noastre se pot vedea lucrându: cele mai noue mașini pentru topit câneș flosu sist. Ramie și mașini de curățit după sistemul nostru propriu, cu o putere de lucru cantitativ și eualitativ extraordinară.

Liste de prețuri se trimitt la cerere gratis și franco. 2—6

Nr. 20 887.
a. f. sc. c. d. **Licitatiune de pădure spre tăiere.**

Din pădurea dominiului Csicsó-Keresztur, proprietatea fondului nostru de stipendie, se voru vinde după planul de economisare în „Costa viei” 27 jughere pădure de 48 ani, de bătrână, ér în „Chizosia” 24 jughere pădure de 88 ani totă de stejaru seu în secțiuni de câte 5 jughere 160° seu și la olaltă la licitatiunea ce se va ține aici în Nasseudu la oficiul administrațiunei în 27-lea Februarie 1887 dela 10 până la 12 ore înainte de ameză, celui ce va da mai multă, încependu dela prețul de strigare de 80 fl. v. a. pentru un jugheru.

Vadiul va trebui să corespundă numărului jugherelor à 80 fl. și va trebui să fiă 10% a prețului pădurei, la care va reflecta imbiatorul oferte sigilate timbrate și provădute cu acestu vadiu făcute în scris, se voru accepta până la începerea licitatiunei cu gura, der în ele trebuie să fiă spus, că oferintele cunosc bine condițiunile și se supune lor necondiționat.

Informațiuni mai detaiate se dau aici în orele oficiose.

Din ședința comisiunei administrătore de fondurile scolastice centrale districtuale.

Năsseudu, 19 Ianuarie 1887.

Președintele:
Ionu Ciocanu.

Secretarul:
Ioachim Mureșianu.

L a t t a m :
Besztercze, 1887 1/2.
Br. Bánffy Dezső, főispán, kir. biztos. 2—3

Tarifa anunțurilor și inserțiunilor.

Anunțuri în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6
Pentru inserțiun și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repețiri se acórdă următorele rabate:

Pentru repețiri de 3—4 ori	10%
” ” ” 5—8 ”	15%
” ” ” 9—11 ”	20%
” ” ” 12—15 ”	30%
” ” ” 16—20 ”	40%
Dela 20 de repețiri în sus	50%

Pentru anunțuri ce se publică pe mai multe luni se facu învoiri și reduceri și peste cele însemnate mai susu.

Avisu d-lorū abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe couponul mandatului postal și numerii de pe fășia sub care au primitu diarul nostru până acuma.

Domnii ce se abonează din nou să binevoiască a scrie adresa lămurit și să arate și postultimă. **ADMINISTR. „GAZ. TRANS“**

Tipografia ALEXI, Brașov.